

Дембицька Т.П. - курсант факультету економіко-правової безпеки;
Тютченко С.М. – науковий керівник, старший викладач кафедри економічної та інформаційної безпеки (Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ)

ВАЖЛИВІСТЬ ПОВНОВАЖЕНЬ ДЕПАРТАМЕНТУ ЗАХИСТУ ЕКОНОМІКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В БОРОТЬБІ З ЕКОНОМІЧНИМИ ЗЛОЧИНАМИ

В сучасних умовах стрімкого технологічного та інформаційного розвитку національних економік високих обертів набирає економічна злочинність, яка на сьогодні характеризується загрозливими розмірами. Вчинення злочинів в сфері економіки становлять реальну небезпеку країни в цілому та окремих громадян. Постановою Кабінету Міністрів України від 13 жовтня 2015 р. було створено юридичну особу публічного права – Департамент захисту економіки Національної поліції України (ДЗЕ НПУ) як міжрегіональний територіальний орган Національної поліції з вертикальним підпорядкуванням, на який покладено функції протидії злочинності у сфері економіки [1, с. 3].

Відправною точкою кримінологічного дослідження протиправних дій у сфері економіки в нашій державі вважається перехід від адміністративно-командної до ринкової економіки, тобто в перехідний період соціально-економічного розвитку. Але економічні злочини також були широко поширені і в тоталітарну епоху. Головним засобом усереднення матеріальних потреб в радянську епоху була ліквідація і заборона приватної власності. Це породило нескінченні розтрата, розкрадання, підкупи, чорний ринок, таємний розпродаж казенного майна.

Злочини у бюджетній сфері, зокрема у сфері державних закупівель, є одним із найбільш відомих злочинів, який несе значну шкоду суспільству та державі в цілому. Так, протидії в даній сфері спрямовані на незаконне заволодіння державними коштами, а тому злочинцями в даних правопорушеннях виступають державні службовці - розпорядники бюджетних коштів.

Економічні злочини мають надзвичайно складний механізм здійснення, а отже і складний механізм їх виявлення та розслідування. Механізм злочину являє собою систему процесів взаємодії всіх учасників злочину між собою і навколишнім середовищем, що приводить до утворення криміналістично значущої інформації про злочин, його учасників та результати. Механізм злочину містить відомості про те, яким чином здійснено той чи інший злочин у сфері економіки. Особливість вчинення економічного злочину полягає в тому, що предметом такого протиправного діяння виступає майно як капітал,

а тому має місце підвищена організованість та використання специфічних способів поведінки. [2, с. 36]

Для ефективної протидії вищенаведеним правопорушенням на підрозділи захисту економіки покладено наступні завдання:

- участь у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики у сфері боротьби зі злочинністю, захисту економіки та об'єктів права власності;

- виявлення, запобігання та припинення злочинів у сфері економіки, зокрема вчинених суспільно небезпечними організованими групами та злочинними організаціями, які впливають на соціально-економічну й криміногенну ситуацію в окремих регіонах та в державі загалом;

- боротьба з корупцією й хабарництвом у сферах, які мають стратегічне значення для економіки держави, а також серед посадових осіб органів державної влади та самоврядування;

- протидія корупційним правопорушенням;

- установлення причин та умов учинення правопорушень у сфері економіки, а також ужиття заходів щодо їх усунення [3, с.42].

Фактором, який приваблює злочинців до здійснення економічного злочину виступає розвиток кризових ситуацій в економіці, боротьба за економічну владу. Це дає можливість розширення застосування кримінальних способів заволодіння владою та здійснення протиправних порушень у сфері економіки.

Отже, економічним злочинам властива модернізація та пролонгована дія факторів, що означає певну часову затримку між фактором та дією. Це є причиною, яка ускладнює моніторинг та прогноз економічної злочинності, але не знімає необхідності стратегічних, економічних, правових, управлінських та інших рішень. Департамент захисту економіки Національної поліції України має відповідні повноваження, які протистоять вчиненню економічних злочинів.

Використані джерела:

1. Кравчук С. Й. Економічна злочинність в Україні / С. Й. Кравчук. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/116-ekonomchna-zlochinnst-v-ukran-kravchuk-sy.html>
2. Меденцев А. М. Характеристика предмета та умов вчинення злочинів у сфері державних закупівель / А. М. Меденцев. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc8/65.pdf>
3. Степанюк Р. Л. Типові технології злочинної діяльності в бюджетній сфері України / Р. Л. Степанюк // Форум права. – 2011. – № 1. – С. 977–981.